

ฉบับที่ 2 เดือนสิงหาคม 2551

จากคอลัมน์ วิธีเสี่ยง จดหมายข่าวรายเดือนประจำเดือนสิงหาคม 2551
ผลิตโดย สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

เตรียมรับมือภัยจาก "น้ำ" ก่อนธรรมชาติย่าเตือน

ฟ้าครึ้มและกลืนฝน...

ขณะที่ชาวไร่ชาวนาเห็นว่าสองสิ่งนี้เป็นสัญญาณแห่งความจำเป็น คนในเมืองใหญ่มีสายตาที่แตกต่างออกไป โดยมองเห็นเป็นสัญญาณเตือนถึงความไม่สะดวกสบายในรูปแบบต่างๆ ที่จะตามมา ไม่ว่าจะเป็นรถติด น้ำเจิ่งนอง...

แต่สำหรับคนในพื้นที่ที่เคยเผชิญประสบการณ์น้ำท่วมฉับพลัน หรือดินถล่ม ยามใดที่ได้เห็นฟ้าครึ้มและกลืนฝนไซโยมาในยามล่วงเลยเข้าเดือนสิงหาคม คงอดหวาดวิตกในใจไม่ได้

ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบหายนะที่เกิดจากน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่มหลายครั้ง แต่แต่ละครั้งได้ทิ้งร่องรอยความบอบช้ำและการสูญเสียเอาไว้อย่างสาหัสสากรรจ์ กระทบต่อชีวิตและสุขภาพของผู้คนนับหมื่น ดังกรณีต่อไปนี้

ฉบับที่ 2 เดือนสิงหาคม 2551

ตารางที่ 1 ความเสียหายจากน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่ม ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา

วันที่	สถานที่	ความเสียหาย
22 พฤศจิกายน 2531	บ.กะทูนเหนือ อ.พิปูน จ.นครศรีธรรมราช	ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต ประมาณ 230 คน บ้านเรือนเสียหายประมาณ 1,500 หลัง พื้นที่การเกษตรเสียหาย 6,150 ไร่ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,000 ล้านบาท
11 กันยายน 2543	- บ.ธารทิพย์ อ.หล่มสัก - บ.โพธิ์เงิน อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ อ.วังชัน จ.แพร่	มีผู้เสียชีวิต 10 คน สูญหาย 2 คน บ้านเรือนเสียหาย 363 หลัง การปลูสดั้วและพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย มีผู้เสียชีวิต 43 คน สูญหาย 4 คน บ้านเรือนเสียหาย 18 หลัง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 100 ล้านบาท
4 พฤษภาคม 2544	ต.น้ำก้อ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	ผู้บาดเจ็บ 109 คน เสียชีวิต 136 คน สูญหาย 4 คน บ้านเรือนเสียหาย 188 หลัง เสียหายบางส่วน 441 หลัง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 645 ล้านบาท
20 พฤษภาคม 2547	ต.แม่ระมาด อ.แม่ระมาด จ.ตาก	เดือนร้อน 4 ตำบล 16 หมู่บ้าน 8,846 คน 2,135ครัวเรือน เสียชีวิต 5 ราย บาดเจ็บ 391 ราย
23 พฤษภาคม 2549	- อ.ลับแล อ.ท่าปลา อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ - อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย - อ.เมือง จ.แพร่	ผู้เสียชีวิต 83 คน สูญหาย 33 คน บ้านเรือนเสียหายทั้งหมด 673 หลัง พื้นที่การเกษตร 481,830 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 308.6 ล้านบาท
14 เมษายน 2550	อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง	เกิดน้ำป่าฉับพลันไหลหลากลงจากเทือกเขาบรรทัดสู่น้ำตกสายรุ้ง น้ำตกไพรสวรรค์ และน้ำตกลำปลอก ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากถึง 37 คน และสูญหายอีก 1 คน

ที่มา: 1. ข่าว: การประชุมกรม วันที่ 25 พ.ค.47

อ้างอิงใน http://www.dmr.go.th/news/26_05_47_7.html

2. น้ำป่า-วิกิพีเดีย <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%...>

3. บันทึกเหตุการณ์ดินถล่มในประเทศไทย กองธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

ฉบับที่ 2 เดือนสิงหาคม 2551

รู้จุดเสี่ยงเพื่อเลี่ยงหลบภัย

ในปีที่ผ่านมา กรมทรัพยากรธรณีได้รวบรวมข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่ม และจัดทำเป็นแผนที่หมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่ม เพื่อเตรียมพร้อมป้องกันและเฝ้าระวังภัยได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดยแบ่งตามระดับความเสี่ยงภัยออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

ความเสี่ยงระดับที่ 1 คือ หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากดินถล่ม

ความเสี่ยงระดับที่ 2 คือ หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากน้ำป่าไหลหลาก

ความเสี่ยงระดับที่ 3 คือ หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม

ตารางที่ 2 จังหวัดที่มีพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติจากน้ำจำนวนมากที่สุดของประเทศไทย

จังหวัด	ระดับความเสี่ยง		
	1 (ดินถล่ม)	2 (น้ำป่า)	3 (น้ำท่วม)
1. เชียงใหม่	1054	145	87
2. เชียงราย	488	192	165
3. ตาก	380	210	92
4. ยะลา	373	128	74
5. นครศรีธรรมราช	211	71	10
6. น่าน	206	142	55
7. ลำปาง	112	189	64
8. นราธิวาส	145	167	32
9. กระบี่	115	39	29
10. เลย	59	220	46

ที่มา http://www.dmr.go.th/geohazard/landslide/landslide_map_village.htm

ถึงแม้ว่าภัยพิบัติที่มาจาก "น้ำ" จะเป็นภัยธรรมชาติซึ่งหลีกเลี่ยงได้ยาก แต่ก็มิใช่จะหาทางป้องกันไม่ได้เลย ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วว่าประเทศไทยก็มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงพื้นที่ที่มีการเสี่ยงภัยต่อการเกิดน้ำท่วม น้ำป่า และแผ่นดินถล่ม ซึ่งเราอาจนำข้อมูลเหล่านี้แจ้งเตือนกับประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวได้ ตลอดจนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการควบคุมการใช้ที่ดินและการตั้งถิ่นฐานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อ่านจดหมายข่าวตันคิด
ทั้งเล่ม! ที่นี่!

News สิงหาคม 51

ฉบับที่ 2 เดือนสิงหาคม 2551

อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงจากภัยธรรมชาติในวันจะทวีเพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งเพราะการทำลายธรรมชาติจาก
น้ำมือของมนุษย์ การตัดไม้ทำลายป่าทำให้ขีดความสามารถในการซับน้ำน้อยลง จึงเกิดน้ำป่าไหลหลากฉับพลันและ
บ่อยครั้งที่มีท่อนซุงตามมาด้วย

ดังนั้นอนุรักษ์พื้นที่ป่าก็น่าจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดความรุนแรงที่เกิดจากปัญหาน้ำ
ท่วม น้ำป่า และดินถล่มได้อย่างยั่งยืน

ข้อมูลจาก ภัยพิบัติที่มาจากน้ำ ประสบการณ์ความสูญเสียของประเทศไทย โดย ศิริพร คำภูไทย สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูล
ข่าวสารสุขภาพ สืบค้นได้จาก http://www.hiso.or.th/hiso/health_event/ghealth_event12.php

บอกกล่าว...

จดหมายข่าว “ตันคิด” ต้นไม้แห่งความคิด ที่ปมเพาะมาจากความรู้และข้อมูลด้านสุขภาพ โดยส่วนหนึ่ง
เป็นผลผลิตจากการทำงานของแผนงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ซึ่งอยู่ภายใต้ สถาบันวิจัยระบบ
สาธารณสุข (สวรส.) โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
เพื่อผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพของประเทศ รวมทั้งการนำข้อมูลข่าวสารที่
มีอยู่มาสื่อสารสู่สาธารณะ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบสุขภาพของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และอีกส่วน
หนึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ด้านสุขภาพจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำเสนอภาพสะท้อนทาง
สุขภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างความคิดและความตระหนักรู้ของคนในสังคม โดยเน้นไปที่การสร้างบทสรุป
เชิงความรู้ที่สามารถต่อยอดได้ รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ในระดับประชาชนทั่วไป และการใช้ข้อมูลเพื่อ
กำหนดนโยบายสาธารณะ มากกว่าการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลสถิติ

ดูข้อมูลทั้งหมดได้ใน www.hiso.or.th

สมัครสมาชิก หรือติดต่อ “ตันคิด”
ตู้ ปณ.2 ปณฝ.ประตูพิพิธ 10404
โทรศัพท์: 02-668-2854 โทรสาร: 02-241-0171
อีเมลล์ : info@tonkit.org เว็บไซต์ www.tonkit.org

เตรียมรับมือภัยจาก “น้ำ” ก่อนธรรมชาติย่ำเดือน

ฟ้าครึ้มและกлинฝน...

ขณะที่ชาวไร่ชาวนาเห็นว่าสองสิ่งนี้เป็นสัญญาณแห่งความจำเป็น คนในเมืองใหญ่มีสายตาสีที่แตกต่างออกไป โดยมองเห็นเป็นสัญญาณเตือนถึงความไม่สะดวกสบายในรูปแบบต่างๆ ที่จะตามมา ไม่ว่าจะเป็นรถติด น้ำเจ็มนอง...

แต่สำหรับคนในพื้นที่ที่เคยเผชิญประสบการณ์น้ำท่วมฉับพลัน หรือดินถล่ม ยามใดที่ได้เห็นฟ้าครึ้ม และกлинฝนโหมมาในยามล่งเลยเข้าเดือนสิงหาคม คงอดหวาดวิตกในใจไม่ได้

ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบหายนะที่เกิดจากน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่มหลายครั้ง แต่ครั้งได้ทิ้งร่องรอยความบอบช้ำและการสูญเสียเอาไว้อย่างสาหัสสากรรจ์ กระทบต่อชีวิตและสุขภาพของผู้คนนับหมื่น ดังกรณีต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความเสียหายจากน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่ม ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา

วันที่	สถานที่	ความเสียหาย
22 พฤศจิกายน 2531	บ.กะทูนเหนือ อ.พิบูล จ.นครศรีธรรมราช	ผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต ประมาณ 230 คน บ้านเรือนเสียหายประมาณ 1,500 หลัง พื้นที่การเกษตรเสียหาย 6,150 ไร่ คิดเป็น มูลค่าประมาณ 1,000 ล้านบาท
11 กันยายน 2543	- บ.ธารทิพย์ อ.หล่มสัก - บ.โพธิ์เงิน อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ อ.วังชัน จ.แพร่	มีผู้เสียชีวิต 10 คน สูญหาย 2 คน บ้านเรือนเสียหาย 363 หลัง การปลุ่สัตว์ และพื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย มีผู้เสียชีวิต 43 คน สูญหาย 4 คน
4 พฤษภาคม 2544		บ้านเรือนเสียหาย 18 หลัง คิดเป็นมูลค่า ประมาณ 100 ล้านบาท
11 สิงหาคม 2544	ต.น้ำก้อ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	ผู้บาดเจ็บ 109 คน เสียชีวิต 136 คน สูญ หาย 4 คน บ้านเรือนเสียหาย 188 หลัง เสียหายบางส่วน 441 หลัง คิดเป็นมูลค่า ประมาณ 645 ล้านบาท

20 พฤษภาคม 2547	ต.แม่ระมาด อ.แม่ระมาด จ.ตาก	เดือนร้อน 4 ตำบล 16 หมู่บ้าน 8,846 คน 2,135 ครัวเรือน เสียชีวิต 5 ราย บาดเจ็บ 391 ราย
23 พฤษภาคม 2549	- อ.ลับแล อ.ท่าปลา อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ - อ.ศรีสขนาลัย จ.สุโขทัย - อ.เมือง จ.แพร่	ผู้เสียชีวิต 83 คน สูญหาย 33 คน บ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้น 673 หลัง พื้นที่การเกษตร 481,830 ไร่ มูลค่าความเสียหาย 308.6 ล้านบาท
14 เมษายน 2550	อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง	เกิดน้ำป่าฉับพลันไหลหลากจาก เทือกเขาบรรทัดสู่น้ำตกสายรุ้ง น้ำตกไพรสวรรค์ และน้ำตกลำปลอก ทำให้ มีผู้เสียชีวิตมากถึง 37 คน และสูญหาย อีก 1 คน

ที่มา: 1. ข่าว: การประชุมกรม วันที่ 25 พ.ค.47

อ้างอิง http://www.dmr.go.th/news/26_05_47_7.html

2. น้ำป่า-วิกิพีเดีย <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%...>

3. บันทึกเหตุการณ์ดินถล่มในประเทศไทย กองธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

รู้จักเสี่ยงเพื่อเลี่ยงหลบภัย

ในปีที่ผ่านมา กรมทรัพยากรธรณีได้รวบรวมข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่ม และจัดทำเป็นแผนที่หมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่ม เพื่อเตรียมพร้อมป้องกันและเฝ้าระวังภัยได้อย่างทันท่วงที โดยแบ่งตามระดับความเสี่ยงภัยออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

ความเสี่ยงระดับที่ 1 คือ หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากดินถล่ม

ความเสี่ยงระดับที่ 2 คือ หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากน้ำป่าไหลหลาก

ความเสี่ยงระดับที่ 3 คือ หมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม

ตารางที่ 2 จังหวัดที่มีพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติจากน้ำจำนวนมากที่สุดของประเทศไทย

จังหวัด	ระดับความเสี่ยง		
	1 (ดินถล่ม)	2 (น้ำป่า)	3 (น้ำท่วม)
1. เชียงใหม่	1054	145	87
2. เชียงราย	488	192	165
3. ตาก	380	210	92
4. ยะลา	373	128	74
5. นครศรีธรรมราช	211	71	10
6. น่าน	206	142	55
7. ลำปาง	112	189	64
8. นราธิวาส	145	167	32
9. กระบี่	115	39	29
10. เลย	59	220	46

ที่มา http://www.dmr.go.th/geohazard/landslide/landslide_map_village.htm

ถึงแม้ว่าภัยพิบัติที่มาจาก "น้ำ" จะเป็นภัยธรรมชาติซึ่งหลีกเลี่ยงได้ยาก แต่ก็มิใช่จะหาทางป้องกันไม่ได้เลย ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วว่าประเทศไทยก็มีข้อมูล que แสดงให้เห็นถึงพื้นที่ที่มีการเสี่ยงภัยต่อการเกิดน้ำท่วม น้ำป่า และแผ่นดินถล่ม ซึ่งเราอาจนำข้อมูลเหล่านี้ไปแจ้งเตือนกับประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวได้ ตลอดจนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการควบคุมการใช้ที่ดินและการตั้งถิ่นฐานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงจากภัยธรรมชาติในวันจะทวีเพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งเพราะการทำลายธรรมชาติจากน้ำมือของมนุษย์ การตัดไม้ทำลายป่าทำให้ขีดความสามารถในการซับน้ำน้อยลง จึงเกิดน้ำป่าไหลหลากฉับพลัน และบ่อยครั้งที่มึ่พ่อนซุงตามมาด้วย ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กิติมาภรณ์ 081-449-7479

ดังนั้นอนุรักษ์พื้นที่ป่าก็น่าจะเป็นอีกวิธีหนึ่ง que ช่วยลดความรุนแรงที่เกิดจากปัญหาน้ำท่วม น้ำป่า และดินถล่มได้อย่างยั่งยืน

ข้อมูลจาก ภัยพิบัติที่มาจากน้ำ ประสบการณ์ความสูญเสียของประเทศไทย โดย ศิริพร เค้ากู่ไทย สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ สืบค้นได้จาก http://www.hiso.or.th/hiso/health_event/ghealth_event12.php

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กิติมาภรณ์ 081-449-7479